

Az első magyar SELYEM- ÉS NEMEZ-KALAP GYÁRI-RAKTÁRÁBÓL Skrivan Vinceze PESTEN.

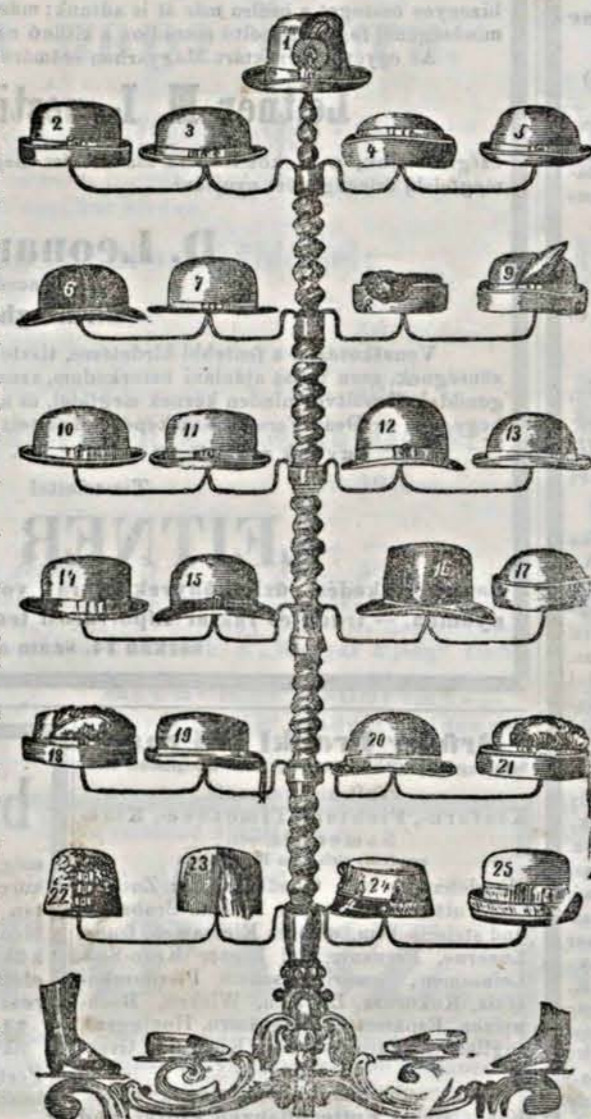
Főraktár: kigyó-tér.

Nagy választék raktár, mindenféle selyem- és nemezkalapokból, urak, hölgyek és gyermek számára, saját és külföldi gyártmányok, kelme-vadász-kalapok, hazi- és vadász-lapkák, kucsmák, nyakkendők, utazási nemez-topánkák, ugyintén hölgyi nemez-czipók bőrtalppal, papucsek és egészsegi nemezkalapok.

Az ő-szes formák az alatti számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeléseknél a meletle álló számok pontos kitétele mellett, még a kalapok árat, színét és a fej nagyságát kérjük megjelölni.

Kalapok festés, tisztítás vagy dívatosságot végezt a legnagyobb készséggel elfogadtatnak és gyorsan elkészítetnek.

1. sz. vadász-kalapok, zöldek és szürkek, 3,50, 4, 5, 6 ftig.
2. „ félkemény-k. fehérek és szürkek, 3, 3,50, 4, 4,50, 5 ftig.
3. „ félkemény-k és lágyak, fehér és szürke 3, 3,50, 4, 4,50 5ftig.
4. „ félkemények és lágyak, fehér és szürke selyem szegélyvel 3, 3,50, 4, 4,50, 5 ftig.
5. „ félkemény és lágy, fekete és szürke 3, 3,50, 4, 4,50, 5 ftig.
6. „ kalapok ft. papok számára, simák 4, 5 ft, selyem-nemez, fin. 4, 5, 6, ftig.
7. „ félkemény és lágy, fekete és szürke 3,50, 4,50, 5 ftig.
8. „ félkemény és lágy, fekete és szürke, selyem szegélyvel 3,50, 4, 5, 5,50 ftig.
9. „ félkemény és lágy, fekete és szürke 3, 3,50, 4, 4,50, 5 ftig.
10. „ félkemény és lágy, fekete és szürke 3, 3,50, 4, 4,50 5 ftig.
11. „ legny-bb alaku félkemény 3,50, 4, 4,50, 5, 5,50 ftig.



Nagybani és darabonkinti eladás.

KÁNYA JÓZSEF

(előbb Böhm és Kánya)
Pesten, József-tér 10-ik sz. a.,
ajánlja

minden évszakra
dúsan ellátott
legújabb bel- és külföldi
női-divatáru
raktárát.
2031 (2-6)

Fogfájás ellen,
mely a fájdalomt azon pillanatban csillapítja,
„foggyapotot“

ajánl Török József gyógyszerész Pesten: király-utca 7. sz. a. — Egy hüvely ára 30 és 50 kr. — Kapható még Szegezd: Aigner; Szolnok: Seffosik; Eperjes: Makovitzky; Eszék: Deszátthy; Temesvár: Fecher; Nyíregyháza: Matheides; Miskolc: Boszörményi; Debreczen: Borsos 1893 (14-20)

Nevelőné,
ki magyar és német nyelven, zongorázásban és női munkákban oktatást ad, tudakozható Zelenka Pál, evang. lelkész úrnál Miskolczon. 2083 (1-3)

Genben megjelent:
Horváth Mihály
Magyarország
függetlenségi harcának
története 1848—1849-ben.
3 nagy kötet.
2076 Bolti ára 12 frt. (2-2)



Pest, aprilis 14-én 1867.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy, négyszer hasábjott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstejn és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden igtatás után 30 ujkr.

Bónis Sámuel.

A magyar alkotmányos küzdelem azon tiszteleire méltó veteránjai között, kik még a pozsonyi sérelmi és reform-országgyűlések korszakából maradvá fónn, a forradalom nagy eseményeiben tevékeny részt véve s szenvedőleg következményei által szintoly súlyosan sújtva, a 61-ben újra fölébredt alkotmányos élet 65—67-iki időszakában is még a régi erővel és tevékenységgel küzdöttek és küzdenek, — a tiszteleire és szeretetre legméltóbbak egyike azon férfiu, kinek itt arcképét s élete fő vonásait mutatjuk be közönségünknek, régi tartozást róva le ezzel is azon olvasó-kör iránt, mely töltünk a magyar közélet s politikai világ nevezetességeinek minél teljesebb képcsarnokát várja. S e képcsarnok hiányos lenne, ha Bónis Sámuel kimaradna belőle.

Bónis Sámuel 1810-ben született Szabolcsmegyében, Nagy-Faluban. Atyja, szintén Sámuel, megyéjének egyik legtiszteltebb fia, első alispánja s a nevezetes 1825-ki országgyűlésen követe volt; anyja pedig báró Dániel Borbála.

A növekedő fiu, tanulmányait Sáros-Patakon kezdette meg, a felekezethez, melyhez tartozik, virágzó főiskolájában. De szülői több oldalú nevelést ohajtván adni neki, utóbb Bécsbe küldötték, hol a polytechnikumban folytatta tanulását. A jogot ismét Patakon tanulta, Kövítő, a magyar jognak akkoriban leg-hírnevesebb, legkitünőbb tanáráról, kinek egyik kedves tanítványa lön az eleven eszü, nyomos gondolkodású s világos fejű ifju. Végezvén a jogot, akkori szokás szerint patvariára, Komáromi Istvánhoz ment, Abaujba; hol korán elhunyt jeles történetirónkkal, a vele szintén egykoru derék Jászay Pállal együtt patvaristakodva, köztük meleg barátság fejlődött. De legdrágább emlékei közé számítja életének e korszakából gyakori érintkezését a már öreg, de lélekben mindig fiatal s a fiatalágot szerető Kazinczy Ferenczel, kivel közel szomszéd-

ságban levén, gyakran találkoztak s ki a két ifjut rokonszenvére méltatta, levelezett velők s hatott szellemi irányzatokra. Az 1830-iki országgyűlésen jurátus volt. Az országgyűlési ifjuság körei, a gyülestermek karzata s a követ urak dolgozó-szobái és a dictatura, megannyi iskolái voltak azon időben a magyar politikai életnek, a fejlődő nemzedék számára. Ez iskolát, annyi jelesekkel együtt, Bónis sem járta hiában. — 1831-ben letette ügyvédi vizsgáját s oklevelet nyert. Mindjárt, még azon évben, ominos szolgálatba lépett, a rémületesen dü-

évbén már szolgabírónak választott meg; s ugyanakkor vette nőül Darvas Erzsébetet, azon derék és nemes jellemű nőt, ki azóta híven osztozott élete jó és rossz napjaiban. — A megyei szolgálat a legjobb lépcső volt mindig az országgyűlési követségre, s Bónis már az 1839—40-iki országgyűlésre követül küldetett megyéje bizalma által. Az ellenzékhez csatlakozván, melynek vezére az alsóházban Deák Ferencz volt, egyszerű modorában, alapos és érvdús előadásában, logikai okoskodásaiban sokat hasonlított ünnepeit vezéréhez, kinek iskolája e tekintetben ma is meglátszik rajta, bár töle némelyekben eltérő politikát követ is. 1841-ben a katonai élemezési és elszállásolási országos küldöttségnek s abban az adatok gyűjtésével megbízott al-választmányának is munkás tagja volt. Az 1843-iki országgyűlésen ismét mint Szabolcs-megye követe jelent meg, valamint az utolsó (1847-iki) pozsonyi országgyűlésen is. Majd minden fontosabb tárgynál élénk részt vett a tanácskozásokban; soha nem szónoki virágokkal, hanem erős meggyőződéssel s világos érvekkel. Tagja volt az ellenzéki hatos konferenciának, mely a párt programja szerint, a tárgyak előkészítésével volt megbízva. S munkás részt vett az 1848-iki törvények alkotásában is.



BÓNIS SÁMUEL.

hőngő keleti kolera ellen alakult központi bizottságnál jegyzőül alkalmaztatván. — Ugyanakkor szülőmegyéje, Szabolcs tiszteletbeli tiszti ügyészsége neveztetett ki az akkori főispán gróf Teleki József által — s ezzel lépett az alkotmányos élet első küzde-terére — a megyei szolgálatba. A következő

szintoly osztatlan bizalom mellett, képviselte az 1861, s képviseli a jelen országgyűlésen is. Az 1848-ki első felelős miniszteriumban az igazságügyi tárczát Deák vállalta el. S régi barátját és elvtársát, az urbéri és büntető osztálynak, melyhez a jury is tartozott, osztályfőnökségével bizta meg. A csöndes

Vetemény-magvak,

u. m : luczerna, stíriai és mezei löhere, bükköny, bal-taczim, borsókás perje, mezei komacsin, burgundi és tarló-répa, valamint minden más gazdasági magvakat a legjutányosb áron ajánlanak

2071 (3-5)

Halbauer testvérek

Pest, király-utca 10. szám alatt, a „három rózsánál.“

Legnagyobb raktár

újjonan megújított Ligroine-lámpák-ból biztonsági csavarokkal, u. m : asztali-, pinez-, konyha-, látható-, fall- és függő-lámpák, valamint tűszerszámok.

6—7 órai égetés 2 krajczárba kerül!

s világsóssa 2 milly stearin-gyertyával féler. Kapható darabonkint: 40, 45, 50, 60, 65, 70, 80, 90 kr. 1 ft. 1 ft. 10, 1 ft. 40 s 1 ft. 50 kr., tűz-biztos gazdasági ligroine-lámpák, 3 ft. és 3 ft. 50 kr. az idenyomott rajz szerint különösen ajánlatnak gazdaságok, molnárök és cukor-gyárak számára.

Petroleum-lámpák minden nemben.

Legfinomabb ligroin bádog-palacsokban vagy fontszámra, belföldi s amerikai petroleum s legjutányosb áron.

Szagtalan szoba-ürszékek egészen érczből, betéttel s kettős zárral, finoman lakkozva, bőrvánkosal együtt 10 és 12 forintjával.

Levélbeli megrendelések postai utánvét mellett gyorsan s pontosan teljesítetnek.

2040 (3-3)

Zellerin Mátyás,

bádogos-mester, raktára sebestyén-tér. gyára borz-utca 4. szám alatt.

FALUSI GAZDA

1867-dik negyedévi folyamára.
(April—Junius.)

Előfizetési feltételek:
Évnegyedre (april—junius) 1 forint.
Teljesszámu példányokkal januártól kezdve szolgálhatunk, e szerint az 1867. egész évfolyamra folyóást 4 ftjával előfizethetli.
Tisztelettel kéretnek a „Falusi Gazda“ előfizetői, kiknek előfizetésök márczius végével lejár, hogy azt meelőbb megújítani sziveskedjenek. — A pénz-levelek bérmentes küldése kéretik.

A „Falusi Gazda“ kiadó-hivatala
(Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

A valódi Veuve Cliquot Ponsardin pezsgő,

melynek egyedüli raktára nálam létezik, ezután is a legjelesebb minőségben, nagyban és üvegenkint kapható. — Az ismételtadók illő elengedésben részesülnek.

2062 (2-4)

Malvieux C. J.

GUARANA

Az on pillanatban meggyógyítása a fejköszvény, főtájás és zsabának (Neuralgie) által, Grimault és társa gyógyszerészektől Párisban.

E növényi anyagnak, mely Braziliából származik, kedvező eredményei oly biztosak, hogy az t. e. közönségnek egész bizalommal ajánlható. — „A Grimault und Comp.“ pécsétje mindenkor figyelembe vevendő, ki mint e szernek főimportálója a legjutányosb árdrt (katulákban 12 por) képes szállítani. Ára 1 ft. 50 kr. A főraktár egész Magyarországra nézve Török József gyógyszerész úrnál Pesten, király-utca 7. sz. a. 1933 (1-12)

munkálkodásra azonban nem járt jó idő. A háboru csakhamar kiűrt. S az ország ellen fejeves erővel támadó Jellasi-csal szemben, István az ország nádora, őt meg engedelmességre bírta, maga indult. Mellette, országos hadi biztosul, polgári részről Bónis működött. Az eljárásnak mi sikere volt, tudjuk. A harc egyre nagyobb mérvet vetett föl. A móri csata elvesztésével a kormány és országgyűlés biztonsága Pesten a legnagyobb mértékben fenyegetve volt. Elhatározatot: Debreczenbe vonulni, a Tisza mögé. December 31-én, Bónis a koronának előre elszállítással megbízva, a nemzet ez ősi kincével Debreczenbe sietett.

A debreczeni korszak alatt, képviselői minőségén, s az april 14-ke után alakult miniszteriumban, Vukovics igazságügyi miniszter mellett vállalt status-titkárságán ki-vül, többféle küldetésben is vett részt. Így volt Szabolcsban kormánybiztos a hadsereg mellett; így küldetett utóbb, már a hadjárat rosra fordultával, Görgeihez, kormánybiztosul, s jött vele, őt folyvást a többi haderővel csatlakozni uszolva, le egészen Világosig.

A világi nap után, veszte levén minden, mikor Kölcsey régi dala ismét beteljesült, hogy a honfi „szert nézett s nem lelő honját a hazában” — Bónis nem menekülhetve külföldre, benn a hazában bujdosott, rejtőzött. Szomorú izgalmas korszak!... Sikerkült mintegy 10 hónapig rejtve maradni. De egy napon értésére esett, hogy hol tartózkodása föl van jelentve; s ha hírtelen odább állana, szíves és hazafias házi gazdáját fogná be helyette s büntetné, mint bujdosó-rejtegetőt; nemesebb lelkű volt mintsem barátját ennek kitégye — s a legközelebbi törparancsnokságnál magát bejelentette. Rögtön elfogatták s Pestre kísértették. Az első düh időszaka lejárt, kitombolt már. A kevesebb terhelteket Haynau csoportosan kegyelmezte meg egy jó órában. De Bónis azért nem kevesebb szigorral találkozott. V. s. r. tettek s keményen bántak vele: miért késett ily soká jelentkezésével? Itétele halálra szolt, de kegyelem után 10 évi fogságra lön enyhítve. Börtöne az olaszországi vár lön; s mondják, hogy szabócsin nyakas magyar természetű ott sem tagadta meg magát. Nem szert-t engedelmeskedni vagy epen hunyászokdni a porkolábok előtt s azért nem is volt e fajnak kegyence s apró elnézések helyett inkább apró bosszantásokban részesült. Hét év múlva 1856 végén, a kegyelem megnyitotta börtöne ajtaját.

Az 1861-ki és a jelen országgyűlésén, a baloldali tagja. De bizonyára a leghiggadtabb egyike, a szélső árnyalatok minden túlzása nélkül. Hosszasabban csak a legfontosabb kérdésekben szól, világos logikai előadással s igénytelen egyszerűséggel. Gyakran felszólal a napi rend, házszabályok, igazolási s egyéb kisebb kérdésekben; ilyenkor röviden, néhány szóval, határozottan mondja ki nézetét, mely rendszeren a szög fejeire talál.

Egyénisége, ösmagyaros egészséges jellegében, nagy egyszerűségében, kissé nyers de szívéllyesség által enyhített modorában, azok közé tartozik, melyeket ma már csak ritkán találunk, p. d. g. gyérülők nagy kárral eskü nem eti sajátágunknak.

Vallásos buzgalma egyik tiszteltemeltő vonását képezi jellemének. Mint buzgó és hiteles kálvinista, már 1835 táján ünökévé választották a felső szabócsin hely. hitv. egyházgyűlésén. E hivatalát évek hosszú során át buzgón viselte. Utóbb ugyanazon egyház gye gondnokává választotta. Közlebbiről azonban e hivataláról is lemondott.

— á — r —

Bezerédy, Balogh Ádám.

(Románéz.)

I.

Bezerédy, Balogh Ádám
Két híres főkapitány:
Gyakran üttek a labanczot
Ezüstpatkós paripán.

Ezüstpatkó — aranyforgó,
Jó aczél, és hív sereg...
Bezerédy, Balogh Ádám
Tüzbé-vészbe mentenek.

Diadalmas zászlairól
Sok bevett sáncz romja szól:
Hol csatáztak? merre jártak?...
Grécz is, Bécs is tudja jól!

S tudja Heister, tudja Pálffy,
Rabatin és Rabata:
Kiket ez a két kapitány
Annyiszor megfuttata.

II.

Bezerédy, Balogh Ádám
Két híres főkapitány:
Mindeniknek hóhérpallas
Villant át kemény nyakán.

Bezerédyt árulásban
Önmű népe hogy kapá:
Az árulót lefejezte, —
Bár a hős megsírata.

Baloghot nehéz tusában
A labancz hogy elfogá:
A hazáért — s a jó úrárt
Ment a hóhérkard alá.

Bezerédy, Balogh Ádám,
Két híres főkapitány:
Sokszor üttek a labanczot
Ezüstpatkós paripán.

Balogh Ádám sirja felett
Dús a virág, a jó zöld:
Bezerédy pusztá sirján
Virágot nem hoz a föld.

Thaly Kálmán.

Benkő József életéből.

GRÓF MIKÓ IMRÉTÓL.

II.

(Az erdélyi történelmi társaság s annak titkára Aranka György. Benkő viszonya velök; igaztalanul és eszélytelen mellőztetés.)

Nézük Benkőnek az erdélyi historiai társasággal (Societas philistorum) való viszonyát. Ezen hosszas vajadás után született, tengődve élt és ismeretlen okból egy általános szédalmás útján elenyészett társasággal való érintkezés. Benkő életének egy igen nevezetes epizódját képezi. E társulatnak csak létrejötte hat évi vajadásba került. 1786-ban megpendült az eszme, de csak 1791-ben vált testté. Éder József Károly nagy-szebeni kath. gymnaziumi tanár 1786-ban Benkőhöz írt levelében egyebek közt így ír: „Ujság nincs, mert az elég óság, hogy főnököm alatt (érti román kath. püspök gróf Batthyányt) itt Szebenben egy tudományos társaság alakult össze, melynek czélya az, hogy azok, mik a hazai physikai és politikai történetre tartoznak, jobban megvilágosíttassanak. A miről, ha bizonyosabb lesznek — mert még eddig minden függőben van — igyekezni fogok, hogy te általam a legteljesebben értesítve légy.”

Vége a mondott évből megalakulván, ezélul — mint a titkári előterjesztések mutatják — azt tűzte maga elé: hogy az itt-omott kéziratban s veszendőben levő erdélyi történelmi munkákat szedje össze s nyomtatásba adja ki. Erdélynek minden valamire való férfia és asszonya, a társaságnak vagy részvevő tagja volt, vagy érdeklődött ügye által. Csak szépet és jót vártak tőle a történelmi téren. A tagok az országban szerteszét lakván, ügyeit az igazgató tanács egy-

titkárral intézte, gróf Bánffy György erdélyi kormányzó elnöklété alatt. E társaság a történelmi kéziratok lajstromát összeállította, ki-nyomatta, a tudósokkal közölte s őket egy vagy más kéziratnak sajtó alá elkészítésére felkérte. Ezek közt volt Benkő is, ki 1795-ben tiz nyomtatás alá elkészített s tisztán leirt történelmi darabot küldött be a társaságnak, de annál gyamolítás helyett akadályra talált a derék tudósnak korát jóval megelőző előrelátása s kortársait árnyba borító vas szor-galma.

Hogy érthetőbbé legyenek, egy előbbi eseményt kell előadnom. Aranka György, a társaság titoknok, 1792. nov. 21-kén indítványozta, hogy a régi történelmi emlékek kikutatására a társaság saját költségén egy szakértő emberrel Erdélyt utaztassa be. Költ-e e tárgyban végzés, nyomába nem akadattam. Az indítvány 1793. aug. 27-én meg lön újítva, elfogadva s annak végrehajtására az indítványozó titoknak kinevezetett. Szeptember első napjaiban útra kelt, az eredményt a társaságnak 1793. nov. 10-én kelt tudósításában mutatta be. 1797-ben ismét kiküldetett: tagok gyűjtése s a társaság ügyeinek előmozdítása érdekében; jelentését a szept. 4—5-diki ülésben terjesztette elő. Első általános jelentésében a titoknak egyebek közt azt is mondja: ő azért volt kiküldve, hogy a Benkőnél levő azon kéziratokat, melyek iránt a társaság igazgató tanácsához írt, megnézze, s azokat a haza számára megszerezze, vagy legalább megalkudja. Kiment — úgy mond — Köpeczre, de Benkőt a rajta levő forró láz miatt oly gyenge állapotban találta, hogy harmad napig is mulatván nála, alig nyerhetett annyi időt, hogy egy-két órát vele csendesen beszélhessen; Köpeczre költözése miatt könyvet, iratát nem voltak rendben, részük lédában, részük Közép-Ajtán; végre sikerült megegyeznie arra nézve, hogy 1. Ő maga rendbe szedi s lajstromozza minden kéziratát s után jegyzi: eredeti-e, vagy nem? 2. Azokat, melyek nyomtatás alá, vagy csak jó s szép másolatban vannak leírva, megkülönbözteti a többitől, megjegyezve: hány árksúbol áll? mi áruk? az utóbbiakért mit kíván? S e lajstromot hozzá Maros-Vársárhelyre beküldi.

Bele nézvé — ugymond Aranka — ez alkalommal maga is futólag Benkő gyűjteményébe, a többek között ezeket találta: 1. Bójt Gáspár irásat Bethlen Gábor életéről. 2. Rákóczi levelezését 1704—1711-ig. 3. Bethlen János saját kezével írt deák historiáját. 4. Csiki Cserei Mihály jegyzőkönyvét, 1631—1658-rol magyarul írva. 5. Schaeus Andrásnak a szász egyházat illető művét 1706-rol, ugyanennek Archaeologiaját. 6. Schmeitzel Compendium historiae civilis et ecclesiasticae Transilv. deákul írt művét. 7. Haller Gábor Diariumát. 8. Kálnoki István Diariumát 1653—1657-rol; (készen van) 9. Rhédei László Diariumát. 10. Kemény János Ruina exercitus Transilv. című irását. 11. Vízaknai Berecz Diariumát. 13. Szalárdi János naplókönyvét 1632-rol (csonka). 14. Dálnoki Veres Gerzou Kuruczvilágról írt verseit. 15. Egri Fodor Sámuel Diariumát. 17. Schmeitzel: Collegium in Historiam ad Statum Regni Hungariae című művét 18. Xilander: Historia motuum Bocskaiorum. Ezekon kívül talált jeles armalisokat és diploma-gyűjteményt.

Talált — írja Aranka, jelentésében — Udvarhelyen Szeles Márton kezével írt szép diplomatika historiát Udvarhely városáról, melyet írja a társaság gyűjteményé közé ajánlott, a közjóra által is adott s ő elhozta; továbbá Hidvégi idős Nemes János Diariumát 1657—1686-rol, egészen saját keze irása. Ezt is igyekszik — ugymond — a tár-

saság számára vagy leiratni, vagy megszerzeni; s végre Borsos Sebestyén és Nagy Szabó Ferencz Diariumát, a mohácsi veszedelemtől 1657-ig; ezt a gr. Haller Zsigmond-nál levő eredeti példányból a társaság számára leiratta, minden árksúért 18 forintot fizetett.

A második jelentésből szükségesnek látom Benkőnek a tudós társaság részére küldött ajánlásait idejegyezni. Könyvek: Valkai András Geneologica Historia regum Hungariae (magyar); melle kötve két szép historia a nagyur Bánk-bánról és Hunyadi Jánosról. Kolozsvár 1580. A régi magyaroknak első bejövetelekről. Kolozsvár. 1579. Valkai András Krónika, vagy szép historiás ének Barbarossáról. Kolozsvár 1573. stb. stb. — Küld 10 darab kisebb-nagyobbkézirat s ígér még három igen nevezetést. A társaság határozása e tárgyban szó szerint ez: „Tudós Benkő József urnak szíves jó akarata s ajánlása közönséssének meg s kéressék ayafiságosan, hogy az ígérteket minél hamarabb keresse meg, irassa le s küldje ki. A könyvek és irások tétessenek a gyűjteményei közé.” A társaság közgyűlése határozatát a titoknak Benkőnek szept. 5-én kelt levelében tudtára adván, így zárja be: „ne sajnálja a tisztelendő ur is a társasággal parancsolni, és valamiben szolgálatjára lehet, nagy örömmel és ayafiságos készséggel kívánja teljesíteni.”

A társaság határozatára, valamint a titoknak udvarias kifejezéseire meg kell jegyezni, hogy az első igen rideg és elégténytelen. Oly elagott s sok érdemű, elnyomorodott és megtört tudós, a kinek szegénysége országzerte tudva volt s a ki az ország főnemességét magában egyesített társaságnak, sorsát és tárgyát tekintve ily nagy szerű ajándékot küldött, nem szóvirág, hanem megfelelő viszonyosság, nem ígérget, de fényes jutalomadás lett volna helyén, kivált miután ő a hazáért, az osztályának dicsőségéért tudományos munkái által életében annyit tett; s ha ezt nem tették, legalább nem kellett volna azt a kíméletlenséget elkövetni, hogy neki feles ivből álló kézirat dolgozatok felkeresését, önköltségén leiratását s küldését csaknem rendeljék.

De sokkal nagyobb hibát követett el mind Benkő, mind a hazai történelme irányában Aranka, a társaság titoknok. Ő ugyanis megtudván, hogy Benkő az I-ső szám alatti Bójt Gáspár és Mikó Ferencz történetírását — az elsőt 15 vagy 25 forintért, az utolsót nem tudhatta meg mi árért — már régebben el és sajtó alá adta Hochmeister szebeni könyvkereskedőnek: azt a társaság igazgató-tanácsának azon sugkőre nézve szintoly jogsértő, mint káros sugallat mellett adta tudtára, hogy az által, ha azok kiadatának, a társaság rövidséget szenved, vagy a kiadó nagy kárt vall. Mikó Ferenczhez különösen oly sok és fontos jegyzéseket tett Benkő — írja Aranka — hogy annak később a társaság által kiadása majd haszontalan költsék, ki nem adása káros lenne. Ő ezt megértvén s Benkővel is megértvén, onnan Köpeczről rögtön írt Hochmeisternek, hogy tovább való rendelésig Mikóhoz ne fogjon s a levelet Benkővel is aláírta, ő excellenciájoknak ennyit tudokra adni szükségesnek látván; s a többit — így rekeszti be előterjesztése e részét — végezzék el bölcseségök szerint. Ugyan Aranka, néhány szóval hátrább, a Benkőnél talált kész művekről úgy nyilatkozik, hogy ez a készenlével csak azt teszi, hogy tisztán le vannak írva, de olyan módon, mint a Társaság akarja és illik kiadni, p. o. az író életírásával, az akkori írásmódját s történetét

illető felvilágosításokkal épen nincsenek kidolgozva.

Valóban, ez eljárás magán viseli a legnagyobb korlátoltság és szükkeblőség bélyegét, sőt nyilván némi tudós irigységet árul el. Azért, mert a társaságnak is számdékában volt valamikor Bójt és Mikó kiadni a maga javára és dicsőségére, azért Benkővel a kilencz gyerekes atyával önjavát és hírnevét megtagadtani, felbontani vele egy oly egyszerget, mely az ő inséggel szükkelődő családjá sorsán legalább pár hónapra némi javulást eszközölt volna, elnapolni, félszázadra lökni vissza egy századokig szunyadt s Benkő munkássága által szerencsés fejlődésnek indult tudományi ügyet, nem volt egyéb, mint saját magával tépetni el koszoruját, hogy később tán Aranka, vagy más valaki tegye homlokára. Ez valóban a legsúlyosb megrovásra méltó.

De Aranka részrehajló és igazságtalan is volt Benkőhöz. Ugyanezen jelentésében előbb valódi nyereségnek tartja Mikóhoz és Bójtához írt jegyzéseit, a melyeknek ki nem adása nagy kár lenne; később pedig azt jegyzi meg: hogy a munkái életrajza nem elválhatlanul szükséges valamely krónika történelmi becsere nézve; Béla király névtelen jegyzőjének ki-létét sem tudja; de azért feljegyzései, a magyar történelem szegletköveit képezik; holott bizonyos, hogy Benkő kész máslataihoz bővebb történelmi jegyzéseket adni, azon kor valamely más történetbuvára talán igen, de Aranka sem hivatta, nem készülve rá nem volt.

Vége Aranka Benkőnek tulajdoni jogát megcsontította. Maga írta fentebb — s épen e volt részletezésem czélya — hogy Udvarhely város diplomatikai történetének és Nemes János diariumának eredetijét az illetők adták neki a társaság számára ajándékkul; továbbá Benkő és Valkai András ritka verses gyűjteményét, melyben néhány oly nyomtatvány volt, a mely ma nyilván tudva sehol másutt nem létezik. Én néhány évvel ezelőtt az Aranka gyűjteményét megvén: nevezett két kéziratot saját eredetijükben, valamint a Valkai-féle nyomtatványokat is, a közt találtam meg; a két első ma is birtokomban, az utóbbiakat, minthogy unicumok, az erdélyi Muzeumnak adtam. Ebből az következik, hogy Aranka, mint a társulat titkára, annak felosztásakor ezeket s hihetően egyéb gyűjteményeit is magánál marasztotta; ám-bár a kir. főkörmányszéknek létezik egy rendlete, melynek értelmében azon gyűjteményeknek további rendelésig a kolozsvári kir. kath. lyceum könyvtárába kellett tétetniök és őriztetniök. Nagy-Ajtai Kovács István, egy értekezésében egyebek közt az erdélyi történetkedvelő-társaság keletkezéséről és czéljáról is szólván, így végzi ide vonatkozó előadását: „Vajjon a jelenleg lenni már megszűnt philistorum societas gyűjteménye hol és mily állapotban létezik?” Ugy vélem: az előbecsottakban a felelet megvan, t. i. részint az Aranka gyűjteményében, részint a kolozsvári kir. lyceum könyvtárában, részint pedig a gróf Kemény József-féle, most az erdélyi Muzeum birtokában levő gyűjteménye közt.

Egy keresztény telep az Ucayali mellett.

(Dél-Amerikában.)

Néhány év óta a felső Amazon környéke is ébredeni kezd. E nagy terjedelmű vidék, mely déli Amerika tetemes részét magában foglalja, egész a legújabb időkig úgy szólván holtan hevert. Csakis egyes csolnakok uszkáltak a nagy folyamokon, hogy az erdők terményeit az Amazon kevéssé számú s egymástól távolos kikötőibe hordják,

s azután, európai árucikkkel megrakodva, ismét eltűnjenek az ő erdők titkoszerű homályában.

De már most ide is eljutott a mindenható gőz- nek új életreébresztő ereje. Valami 13 évvel ezelőtt megkezdé az „Amazon társaság” rendes járását az óriás folyamon, mely idő haladtával mind jobban jobban terjedett. E közlekedés éltető befolyásai mélyen behatnak Peruba és Bolíviába. Mind a braziliai császarságnak, mind az említett köztársaságoknak nagyon érdekében áll, hogy a fő folyamossal való összeköttetést minden erejükkel megkönnyítsék s a mellékfolyókat hajózhatóvá teshessék olyan helyeken, hol eddig legyözhetlen akadályokra találtak.

Most már a hajók az Amazon torkolatától egész a perui Kordillerák végé eljuthatnak, és azon tájék, mely eddig csak in a Csön-des-tengerrel állhatott összeköttetésben, most a sokkal fontosabb Atlanti-óceán felől is könnyen elérhető; gyorsabb és minden tekintetben biztosabb közlekedést nyert Európával. A hatalmas lőkés meg van adva s az Amazon vidéke felett egy új, szebb, dicsőbb nap hajnala dereng.

De e vidék sokkal nagyobb része még lakatlan erdő, melyben magános indián törzsek barangolnak. Száz meg száz mérföldeket haladhat az utazó a nélkül, hogy egy várost találhatna, vagy csak egyetlen egy falut lehetne, a hol fehér emberek laknak, sőt az indián kunyhók is méhetetlen távolban állanak egymástól. Azon az egész nagy területen, melyen a felső Amazon leghatalmasabb mellékfolyója, az Ucayali átrohan, alig lehet szó népességről. De már most az Ucayali hajóit is gőzcsők szelidelik és a tőle nem messze fekvő tériőt telep, Sarayacu, mely eddigi eddig volt a barbárság közepette, bizonyosan jelentékeny kereskedelmi piacozza fog válni idővel.

Sarayacu, melyet napjainkban gyakran emlegetnek a külföldi lapok, az Ucayalinak egy mellékfolyócskája mellett fekszik egy kis öböl közepében, mely kikötő helyül szolgál. Az egész vidék egy kis paradicsomhoz hasonlít, oly gyönyörű és oly termékeny. A kis folyó telve van halakkal és teknősbékákkal, mely utóbbiak husa és tojása fő és kedvező táplálékát képezi a kis telep barna keresztény lakóinak. Ezek a teknősbékek, melyek az Ucayaliban és annak mellékfolyóiban igen számosak s az ottani lakosoktól matamata-teknősbékáknak nevezetnek, rendkívül s a többiekétől egészen elütő alakjuk által bámulatra ragadják az idegen szemlélt. Ugy látszik, mintha átmenetet képeznének a teknősbéka és disznó között, csak hogy hosszú nyakuk és orrúknak szerlelet különös alkatas nyakukon az a sok bibircs mégis nagyon sajátágosokká és meglepőkék teszik őket. Teknőjök felülte hullámzóan; kiemelkedések, bemélyedések váltakoznak rajta s csakis testük felső részét fedi. Lábaik s farkuk leginkább emelkedetnek a disznóra. Kaimánok (Krokodilok) meg hiányoznak a kis folyóban s különösen a kikötő kedvez tartózkodási helyök. Ott fekszenek lefüggő faágak alatt, vagy a partokon a fü között, vagy a víz felületén, lá szőlág élettelenül, de a legkisebb zajra is figyelnek s minden perc készen találja őket. hogy a szákmányt megragadják.

A mérsékelt földön hasznos növényeit sehog sem lehetett meghonosítani e vidéken. Minden kísérlet süketelen maradt. Ellenben a rizs, kukorica, dohány, maniókgyökér, kávé, kakabab, cukornád, banán stb. igen kitünően tenyésznek, mihelyt egy kevés gond van fordítva rájuk.

Sarayacut nemrég egy kitünő természettudós, Marcoy Pál meglátogatta s négy hónapot töltött e kis keresztény telepen. A leghitelesebb tudósítások e vidéket illetőleg tőle származnak. A missió érdemes főnöke, ki úgy szólván az egész telep alapítója s fenntartója, Plaza atya igen szívesen fogadta természetbuvárunkat kíséretével együtt s külön szobát készítettet el számára, a mely annál czélszerűbb és kedvesebb volt a tudós utazó előtt, mert ott egész menageriát tartathatott s tudományos foglalkozását háborítatlanul üzhette. Szobája telve volt majmokkal, teknősbékákkal, papagályok- s egyéb madarakkal, virágokkal és maniók-gyökerekkel. Természetes, hogy a könyvek sem hiányoztak.

Mikor Marcoy Sarayacuban volt, a falu 166 kunyhóból állott, mik szerzetesek voltak szórva. A barna keresztények, a kik a Campaza törzshöz tartoznak s egy kissé spanyolul is beszélnek, igen barátságosak voltak az idegenek iránt, s cukorpálinkával, mit ők tafianak neveznek, s mindenféle emnivalóval kínálták őket. A kunyhókban egy-két indián vadász-egyver s néhány edény volt látható; abból állott az egész butorzat. Lakaitak pálmatorzsokból építik és pálmalevelekkel

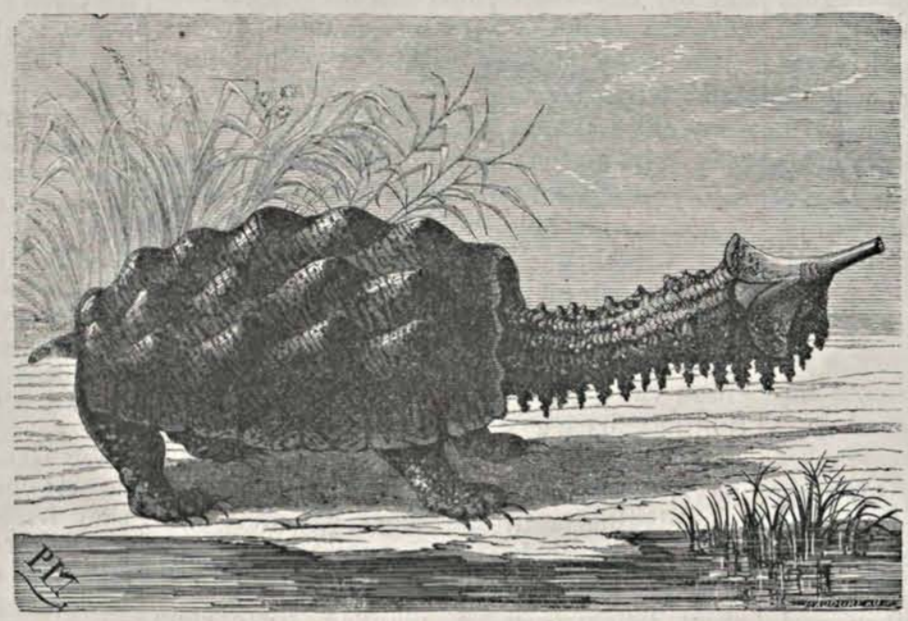
fedik be s falakkal is ellátják, nem mint a vad indiánok, a kik kunyhókat mindenfelől nyitva hagyják. Minden egyes kunyhóban egy matrimónio, azaz egy család él s egy háztartás rendezes csak három egyenből áll. Különös jelenség, hogy Sarayacuban a férfiak nagyon hajlandók az elvadásra, ellenben a nők egészen jobbaká lettek; még arcvonásaik is finomabbaká váltak s az ábrázat mogorva, mélyző mozdulatlanúságát némi szelidebb kifejezés s bizonyos mozgékonyság váltotta fel.

E község polgári kormányzata a következő: Minden törzs külön csoportot képez s ez ismét családokra oszlik; a varayák vagy előjárók, „felügyelők,” valami tizenhatan, mindenre figyelni tartoznak, a mi csak az egyes családoknál történik, s arról az alkaldoknak számot kell adniok. Ezek aztán jelentést tesznek a négy kormányzóknak, azok pedig minden este a téri-tónek.

A ki meg akar házasodni, tartozik a menyegző előtt 3 hónapig egy darab földet banánnal, maniokkal, földi mogyoróval s több effélével beültetni, hogy családját legyen miből eltartania. Egynehány gyapotbokrot is kell ültetnie, hogy neje fonhasson és szövhessen; továbbá paprikát az ételek fűszerezésére, czukornádat, hogy abból táfiát és szörpöt készíthessen, valamint rocout és genipát szintén ültetnie kellett, hogy legyen a mivel arczát csinosan veresre és sötét-kékre bemázolhassa.

Bármily kevés fáradságba kerülne is a földmívelés e termékeny vidéken, a telep idíánai nem igen foglalkoznak avval, inkább szeretnek vadászni és halászni s szívesen kószálnának éjjel-nappal az erdőkben és folyókön. De mégis szükséges, hogy a maniokra, melyből minden napi italokat, a mazatót készítik, és a czukornádra egy kevés gondot fordítsanak, mely utóbbi a czukorpálinkát, az ugynevezett tafát szolgáltatja nekik. A terítők mindenkép azon vannak s helyesen is, hogy minden indiánnak legyen ültetvénye; különben a barangolástól nem lehetne őket visszatartani.

Bárha egyelőre unalmasnak tetszhetik is az élet e távolosó magányban, de idővel mégis csak meg lehet szokni a jószívű lelkiatyák s a félig vad, félig művelt, de elég ártatlan és jámbor indiánok között az egyhangúságot is. Maga Marcoy ezeket írja eljöveteleiről: „Négy hónapot éltem át lakomban, csendesen és háborítatlanul tanulmányaimnak és vizsgálataimnak adván magamat. E kopasz falak kedveseké lettek előttem, midőn azokat el kelle hagynom. Tegnap még börtönnek tünnek fel azok, és most, midőn örökre hátat fordítok azoknak, a válás nehezemre esik. Mindent meg kellett még egyszer nézmem Sarayacuban. Meglátogatám a kunyhókat, s nem egy indiántól vevék érzékeny bucsut. A jó lelkiatyák mindenféle élelmi szerekkel gazdagon elláttak az utra; még vagy hat pompásan füstölt majmot is adtak, de azokhoz nem igen volt étvágyam, ugy tetszett, mintha füstölt szerezengyermekek volnának s inkább a vízbe dobtam őket, csak ne lássam. E négy hónap, melyet a keresztény vallás és polgárióság új hívei között éltem át, örökké kedves emlékü lesz rám nézve.“



Matamata-teknősbéka az Ucayali-folyóban.

17-ki leirat, mely oly kevésé elégitette ki jogos (s Königrätz után valószínűséget is nyert) várakozásainkat s végre a december 28-ki hadügyi kibocsátvány, mely a kiegyenlítést egyszerre lehetetlenné tenni fenyegetőzött, — ha mind ez eszünkbe jut, s ki tudná elfeledni? — lehetetlen nem hajolnunk meg a magas gondviselés műve előtt, mely akkor fordítá ügyünket jobbra, mikor a gyöngébb szívekben a remény vég-csírája is már veszendőben volt.

A február 17-ki leirat végre megvigasztalta a nemzetet, kimondván az alkotmány visszaállítását.



Egy természetvizsgáló lakása Sarayacuban (Délamerikában).

sának nagy igéjét; kinevezvén miniszterelnökké az országnak egyik legnépszerűbb emberét s megbízván őt a teljes miniszterium megalakításával.

Megalakulván a felelős kormány és pedig, mint alkotmányosan kell, az országgyűlés mindkét házában határozott többséggel, a miniszterelnök gróf Andrássy Gyula és az Ó Felsége oldala mellé rendelt miniszter gróf Festetics György, Bécsben tették le az esküt Ó Felsége kezébe.

A többi miniszterek esküjét és Budavárban, Magyarország királyi fővárosában, Mátyás király palotájában kívánta elfogadni Ó Felsége. Mintha

az annyi gyászemlékkel terhelt falak megfújtak volna ez alkotmányos örömmünep napjára; mintha a multak borongó árnyainak ködéből egy reményteljes jelen s még díesebb jövőndő tünderképei bontakoztak volna ki! Vajha legyen e nap alkotmányos életünk állandó boldog időszakának kezdő napja!

A miniszterek esküvételére a kisebb trónteremben történt. Ó Felsége, magyar huszártábornoki egyenruhában, fején kalppaggal, fogadta trónja ez órállóit ez ünnepélyes pillanatban. Egyik oldalán első hadsegéde gróf Crenneville, másikon a miniszterelnök Andrássy Gyula gróf állottak; túl pedig Szlávy József, belügyminiszteriumi államtitkár, ki az eskü-formát olvasta.

Ó Felsége előtt a többi miniszter állt, kik, művészi felfogással kivitt képminták szerint, jobbjait fölemelve, esküsznek a trón és hazá, a nemzet és király, törvény és alkotmány hűségére.

Az esküvétel után az országgyűlés mindkét házában küldöttségét fogadta Ó Felsége a nagy trónteremben. Ekkor már az összes miniszterium állott oldala mellett. A küldöttség szónoka, Bartakovics Béla egri érsek, nemcsak az országgyűlés, hanem az összes nemzet háliját tolmácsolta Ó Felsége előtt az alkotmány visszaállításáért s a felelős magyar miniszterium kinevezéséért.

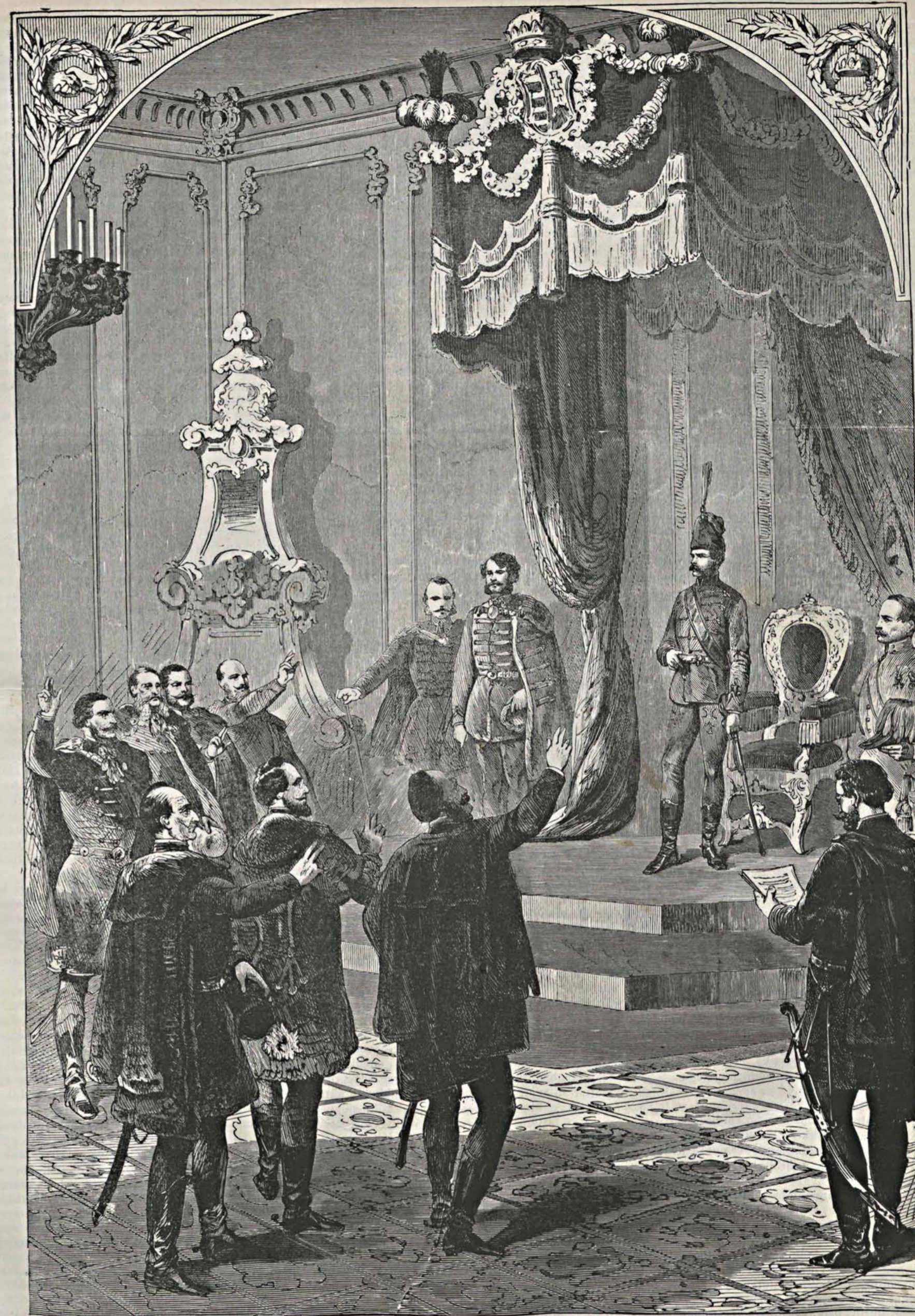
—d—r—

A borostyán- vagy gyantakő.

(Vége.)

Az ósvilági események fejtegetésénél annál biztosabb talapaton állunk, minél képesebbek vagyunk a jelenből vett hasonlatok szerint tenni következtetéseinket s minél távolabb tartjuk magunkat a képzelet hitegetéseitől. Elég fát találunk ugyan, melyek gyantát adnak, de egy sem izzadja azt oly mérvben, mint valaha a borostyánkő-fának kellett tennie. Láthatni oly borostyánkődarabokat, melyek rendes alakban 6—7 négyszög hüvelyket tennének. És ezen darabok láthatólag össze vannak törve s felületükön szétmállva, eredetileg tehát még nagyobbak lehettek. De hogy világos képet nyerjünk az ós borostyánkő-fáról, üssük fel Cooknak, a híres tengeri utazónak naplóját. Ó 1769-ben november 10-dikén a Mercur-öbölben állomásozott Uj-Seeland keleti partján, miről ezeket mondja: „több utazóval két ladikban a száraz felé tartottam, egy nagy folyamot szemügyre veendő, mely az öböl felső részébe ömlött. Körülbelül 4—5 mérföldnyire mentünk fölfelé, s még fölebb is mehettünk volna, ha az idő kedvezendett. A mondott távolságban szélesebb volt a folyam, mint a tengerbe ömlésénél és lapályos szigetek által sok ágra osztottat. A szigeteken bizonyos nemű fák termettek, melyek áradáskor viz alatt állottak. Ezen fák szívós, ragadós állományt izzadnak ki, mely a gyantához nagyon hasonló.

„Ilyen darabokat láttunk már a tengerparton is heverni, de csak most tudtuk meg, honnan származtak azok. A folyamnak keleti oldalán kötöttünk ki, s mivel itt egy olyan fát találtunk, melyen kormárok fészkeltek, elhatároztuk a délet ott tartani s a madarakat ebédre felhasználni. Csakhamar mintegy huszat lelőtünk, s rostont megsütve, pompásan lakmározunk. Aztán fölmentünk a hegyre s ugy tetszett nekem, mintha a távolban látnám a folyam forrását. A folyam ké



A magyar miniszterek esküvételére a budai várpalota trónteremben.

KÉSZ MENYASSZONYI KÉSZLETEK ÉS BUIÁK.

Ingek. Ágyneműek. Hálókötösök. Nadrágok. Rumburgi és hollandi vászon. Zsebkendők.

Részletes árjegyzék bérmentve.

2018 (2-2)

ÜDÍTŐ-NEDV
(Restitutions-Fluid)
lovak számára
KWIZDA FERENCZ JÁNOSTÓL
Korneuburgban.



Az ausztriai államok összes területeire nézve Ferencz József császár Ó Fellege által, megelőzőleg annak gyakorlati alkalmazását, s az ausztriai egészségügyi hatóság által megpróbálva, kizárólagos szabadalommal látott el a londoni érremléssel tüntetett ki; ő felsége az angol királyné udvari istállóiban, valamint dr. Knauer, porosz király ő felsége összes udvari istállóiban, valamint a legjobb eredményekkel használták s különösen jónak bizonyult beidült bajokban, melyek az egetés és zsinórhasználat az erős bódorsóidést ki nem állják, a m. szűgy, csipő, kereszt, s vállbénaság, rokkantság, ivóvízhiány, és, szűz, fizomádás, s a pata, korona- és csülök-csukló meggrndulá a sat. esetében, s a lovat a legnagyobb megerőltetéssel járó munkában is a legmagasb korig kitaratóvá teszi s vidámságban tartja.

Egy palaezk ára 1 ft. 40 kr.
Két palaezknál kevesebb nem küldhető, a pakolásért 30 kr. számítatik.

Valódi minőségben kapható:
PESTEN: Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz. a.
Továbbá:
B-Gyarmaton: Omaszta F., - Breznóbányán: Gölner F., - Debreczenben: Bignio J., - Csáktornyan: Karasz A., - Dettan: Braunnüller J., - Déva: Lengye J., - D. Földváron: Nádhera P., - Eperjesen: Zsembery, - Eszéken: Deszátí, - E-ztergomban: Bierbrauer J. C., - Gyöngyösön: Koczianovich J., - Győrött: Lehner F., - Isperen: Flamm J., - Kassan: Novelly A., - Kaposvart: Kohn J., - Késmárkon: Genersich, - Kolozsvárt: Wolf J., - Karavasy J., - Komáromban: Ziegler A. és fia, - Lugoson: Kronetter F., - Marczaliban: Iszl óz., - Miskolcon: Spuller J. A., - Nagy-Beeskereken: Haidegger, Deutsch testvérek, - Nagy-Kanizsan: Fesselhoffer és Rosenfeld, - Nagyszombatban: Smekal és fia, - N-Varadon: Jánky A., - Pakson: Florián J., - Papan: Beermüller W., - Pozsonyban: Schertz F. és Hackenberger testv., - Pécs: Kiságr és fia, - R-Szombathban: Haszaliar A., - Rosnyon: Póds J. J., - Szabadkán: Sztójkovics D., - Szekszárdon: Hutter A., - Sziszekes: Dietrich A., Verrak A., - Szolnokon: Scheftsik, Horánszky Istv., - Szekesfehervárt: Kovács P. és Légmann A., - Sopronban: Müller és Mezey, - Trenesenben: Weisz L., - Teplizen: Weisz L., - Varadon: Halm F., - Verőczen: Bész J. K., - Vezpremben: Tuszkau M., Zagrabban: Mihics Gr., Hegedüs, - Zala-Egerszéken: Hulinszky A. (C) 1966 (3-4)

Szerencsénk van a t. ez. közönséggel tudatni, hogy az ünnepeit hazafi Deák Ferencz ur megengedte, miként egy új szerkezetű acéttollal

Deák-tolla

név alatt készítsünk és hozunk forgalomba.
Hogy ezen kiváló kitüntetésnek némiképp megfeleljünk, a nyereség egy részét a Deák Ferencz ur védnöksége alatt álló árva-intézetnek ajánlottuk föl, és egy bizonyos összeget e célra már át is adtuk; másrészt azon voltunk, hogy ezen toll minőségénél fogva is méltó maradjon a kitűnő névhez, melyet visel.
Az egyetlen főraktárt Magyarhon számára

Leitner M. L. pesti kereskedő
ezégre hitünk, a ki köteles lesz szabott árt megállapítani és nagybavásárlóknak megfelelő árcsökkentést nyújtani.

Tisztelttel
D. Leonard et Catwinkel.
acél-írótoll-gyárosok
Birmingham, Páris és Kölnben.

Vonatkozással a fentebbi hirdetésre, tisztelt üzletbarátainknak stb. ez. íróközönségnek, ezen tollat ajánlani bátorodom, azon megjegyzéssel, hogy az különös gondtal elkészítve, minden kéznek megfelel, és nálam három rendbeli M. F. és E. F. hegygyel, - Deák Ferencz arczképevel díszített tokban, - áruhatik.
Egy tok ára 1 ft 40 kr. 2081 (4-10)

Tisztelttel
LEITNER M. L.
papírkereskedés, üzletkönyvek-gyára, vonalzó-intézet, könyv- és könyomda. - Iroda és raktár Lipótvárosi templomter, három korona-utca sarkán 14. szam alatt.

Fogfájás ellen.
mely a fájdalmat azon pillanatban csillapítja,
„foggyapotot“
ajánl Török József gyógyszerész Pesten: király-utca 7. sz. a. - Egy hüvelyk árá 30 és 50 kr. - Kapható még Szegeden: Aigner; Szolnok: Sefcsik; Eperjes: Makovitsky; Eszék: Deszátí; Temesvár: Pocher; Nyiregyháza: Mathéides; Miskolcz: Boszörmenyi; Debreczen: Borsos 1893 (15-20)

Haszonbérlet.
A Horváth László-féle családnak Deres-kén, Páparósróól fél órányi távolságra a kis-czeli utban eső, 1200 [] öllel számított 250 hold szántó- és rétöld tagbitoka, a gazdasági épületekkel együtt, f. 1867. szept. 29-től kezdve, több évre haszonbérbe adatik.
A vállalkozni kívánók, sziveskedjenek alulrit eszládi megbízottnál, Pápan, a bérlet egyszerű feltételeit megtekinteni. - Kelt Pápan, márcs. 29-én 1867.

Körmendy Dániel,
2089 (2-3) ügyvéd.

A nemí élet titkai s veszélyei.
Értékesekek nemzés, terhesség, ön-fertőzés, magömlés, sápkór, sábr-folyás, küszülési tehetetlenség, női magtalanságról stb., ez utóbbi betegségek óv- és gyógy módjaival.
Függetlenül a bujakeri ragályzásról és Dr. Rodet, lyoni orvos
ragályelleni leghiztosb óvszeréről.
A férfi és női ivarszerek bonczati ábrával. Ára: 1 ujforint.
Rekommandirozott keresztökésben: 20 krral több; utóvétellel 40 kr. több.
Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:
Dr. Eiber V. P.
Pesten József-utca 66-ik számú 2080 (2-12) saját házában.

Titkos 2008 (7-12)
betegségeket
még makacs és idült bajokat is úgy korodában, mint magán gyakorlat folytan több ezer beteg legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül hogy a beteg hivatasaban vagy életmódjában gatlattának. gyöke-resen, biztosan és gyorsan gyógyít.
Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet, délelött 7-9 ig, delután 1-4 óráig
Dijazott levelekre azonnal valaszolttatik, s kívánatra a gyógy-szerek is megküldetnek.

VALÓDI PAGLIANO-SYRUP,

Girolamo Pagliano florencezi professzortól egyenesen ideszállitva, különböző mennyiségben kapható:

a magyarországi főraktárban TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerész urnál Pesten, király-utca 7. szám alatt.
Az ismétlődők igen kedvező engedményben részesülnek.

Eszőpr tisztítja a vért, eloszlatja a megromlott nedveket, megritkítja és megjavítja azokat, következképpen mindazok, kik a szőpröt havonként két napon át használják, jó egészségnek örvendnek. E szőpr sok oly betegséget meggyógyít, melynél az orvosi szer csekély javulást eszközölt. 1891 (9-12)

Altesti-sérvben szenvedőknek.

Alulírott már több év óta egy hatalmas sérvényesnek van birtóságban, melyet környezetben rendkívül szerencsével használt. A meggyógyultak részéről történt szakadatlan felbátorító-oknak engedve - fellépek azzal egy tágasb hatá-kör elé, s ajánlom e kitűnő s egyáltalában semmi ártalmas anyagokat magában nem foglaló szert mindazoknak, kik sérvben szenvednek. - A fájdalom s érekesésel egy szertlen reggel és este bedörzsölhetnek, s annak alkalmazása semmiféle kellemetlenségekkel összekötve nincs. Mearendelhető egyedül a készítőnél magánál **STUZENEGGER GÖTTLIEB** néli Herisában (Helvetiában). Egy tegely ára 2 ft. 25 kr. - Postai utánvétellelnek nincs helye. 2043 (3-11)

Haszonbér, vagy örökkeladás.
Debreczenben az indóház közelében, a vasutvonat mellett, egy igen izletes, több nagy szobákból álló kényelmes urlak, szőpr virágos kerttel, és terjedelmes oliván-ökből alakított gyümölcsösökkel, ugyszintén több táblakövekkel kirakva, továbbá gyönygő, színeskővel, aranyat, ezüstöt, asványokat vesz és eszél a legmagasb áron.

Régi penzeket
és mindennemű regiséget, dragakövet, lovagló és nyeresz-szarmokat lotakárokkal együtt, arany, ezüst és drakakövekkel kirakva, továbbá gyönygő, színeskővel, aranyat, ezüstöt, asványokat vesz és eszél a legmagasb áron.

Regiségek és természetiek irodája,
Pesten, Dorottya-utca s Lloyd épületben, 14. sz. a.,
hol egy nagy választéku raktár mindennemű regiségek, régi penzek, gombok, övek és mentekötőköl a legolcsóbb áron, ugyszintén elő nagy raktár asványok, lepkek, bogarak, madarhörök, tojások, s szeművegek is találhatók. 2093 (1-4)

A valódi
Veuve Cliquot Ponsardin pezsgő,
melynek egyedüli raktára nálam létezik, ezután is a legjelebb minőségben, nagyban és füvegenként kapható. - Az ismétlődők illő elengedésben részesülnek.
Malvieux C. J.
2062 (3-4)



Pest, aprilis 21-én 1867.

Előfizetés feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. - Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. - Fél évre 3 ft. - Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. - Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy, négyzer hasábjott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszori igtatásnál csak 7 krba számítatik. - Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppellik Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. - Bélyeg-díj külön minden igtatás után 30 ujkr.

Véér Farkas.

(1799-1867.)

Midőn az olvasó ez arczképre tekint, Erdély alkotmányos történetéből majdnem négy évtized vonul el lelki szemei előtt: az utóbbi 37 év t. i., mely alatt Véér Farkasnak nevezetes szerep jutott az alkotmányos küzdelmekből. Ernyedetlen buzgósággal s soha egy perczig is meg nem tántoruló hűséggel harcolt ő, előbb annyi visszaélésekkel megcsontított, utóbb sarkaiból kiforgatott alkotmányunk helyreállításáért. A régi bajnokok meggyérült soraiból dőlt ki a zászlajához hű katona, épen akkor, midőn a győzelemnek örülhetni volt már kilátása.

reformok s engedékenység szükségéről, összehívta az Erdélyben örökre emlékezetes 1834-iki országgyűlést, melyre B. Szolnok Véér Farkast választotta követőül, Torma Józseffel, az alkotmányosság szintoly jeles bajnokával együtt, kinek arczképét s életrajzát szintén közlé már a „Vasárnapi Ujság.“ - Ez országgyűlésen Wesselényi Miklós, Zeyk József, Szász Károly, Kemény Dénes, Bethlen János, Teleki Domokos mellett Véér Farkas is föltűnt mint az ellenzék egyik legerélyesebb tagja s mint jeles szónok, a

Az országgyűlés eredmény nélkül oszlatott fel. A kormány és a nemzeti közvélemény élesebben állt szemben, mint valaha. E közvélemény ében tartására s kifejtésére, a vándor-patrióták s köztök Véér Farkas tovább is mindent elkövettek. A kormány hajlandóbbá vált némelyekben engedni. S a következő országgyűlések, ugymint az 1837-diki szebeni és az 1841-diki kolozsvári, közelebb vitték Erdélyt alkotmányos jogai gyakorlatának visszaszerzéséhez. Az 1846-ki, mely a konzervatív párt túlsúlyra emelkedésével nagyon is szabadelv-elenes urbéri törvényt készített, ismét visszaesést mutatott. Véér Farkas mindhárom országgyűlésen, elveihez hiven a szabadelvti táborban küzdött s egyre emelkedett az országos közbecsülésben.



VEÉR FARKAS.

Véér Farkas főbb nemesi családaink egyikéből származott. Atyja köröstarcsai Véér György, Belső-Szolnokmegye főbirája, anyja gróf Kún Rozália volt. A szülői háznál gondos nevelésben részesült; nyilvános iskolát, ide érte a jogi tanulmányokat is, a reformátusok kolozsvári főtanodájában végezte s a hazai törvényekből Maros-Vásárhelyt, az erdélyi királyi tábla előtt állt szigorlatot. Már fiatal korában kitűnt éles esze, mély ítélőtehetsége s szilárd jelleme által. A nyilvános pályára azonban csak 1830-ban lépett föl tulajdonképen, midőn Erdélyben is ébredni kezdvén a politikai közszellem szabadelvűbb irányzata, Belső-Szolnokmegye közgyűlésén mint politikai szónok tűnt föl. Ő indítványozta: hogy a törvények ellenére kívánt ujonczozást meg kell tagadni, mit nemcsak meggyé fogadott el, hanem az ország minden ellenzéki meggyé is. Ez idő óta Erdély vezérferfiái közé számítottat s az ugynevezett „vándor-patrióták“ közé tartozott, kik meggyűlésről meggyűlésre járva, mindenütt fenn lobogtaták a törvényesség és szabadelvűség zászlaját. Meggyében rendes táblabíróvá választatván, tényleg is befolyt az ügyek intézésébe s irányadólag szerepelt a megyei politikában

A kormány, maga is meggyőződés némi mi - ennyi kitűnőség között - valóban nem csekély jelentőségű. Tagja volt azon küldöttségnek is, mely a Pozsonyban szintén együtt ülő magyar országgyűléshez küldetett, Erdély sérelmeinek orvoslását eszközölni. Wesselényi Miklóssal együtt dolgozott egy erdélyi urbéri törvény megállapításán.

1848-ban az első magyar felelős miniszterium őt B. Szolnokmegye főispánjává nevezte ki. E minőségben szolgálta a hazát és a közügyet egészen a forradalom végeig. Ez idő alatt történt, hogy Urbán cs. alezredes elfogván őt, lándzsás oláhokkal kísértette Kolozsvárra mint foglyot. De Bem visszafoglalván Erdélyt, ismét elfoglalta főispáni székét. A forradalom utáni sivár esztendőket falusi magányába visszavonulva tölté, s a közügynek csak a társadalmi téren használhatva, résztvett az erdélyi muzeum-egylet, gazdasági-egylet s kolozsvári nemzeti színházi-egylet létrehozásában. 1861-ben ismét kiléphetett a passivitás sáncaiz mögül s meggyé főispánjává megint kinevezetvén, székét elfoglalta és nagy tevékenységgel töltötte be; de az alkotmányos élet megszakadásával is visszalépett s csak 1865-ben, a beállott biztató fordulattal lépett ismét előbbi minőségében a cselekvés terére. Mint főispánt érte el a halál, folyó évi márczius 24-én. Véér Farkas, mint politikai szónok, eredeti s a maga nemében mondhatni páratlan volt. Rendkívül éles bonczoló és czáfólo

